וייטב בעיניו לא בוש משה לומר לא שמעתי אלא [א] שמעתי ושכחתי איבעי להו לשהוייה ולמיכלא באורתא טומאה באונס באתה בשלמא לרבנן היינו דכתיב [1]היום אלא לרבי נחמיה מאי היום חובת היום בשלמא לרבי נחמיה היינו דכתיב הן היום אלא לרבנן מאי הן היום ה"ק הן [ב] הקריבו אני הקרבתי אמר מר היו [ג] לשלשתן שישרפו מאי שלשתן דתניא [2]ואת שעיר החטאת [א]דרש דרש משה שעיר (א) זו שעיר נחשון חטאת זו חטאת שמיני [ד] דרש שעיר של ראש חודש יכול שלשתן נשרפו ת"ל והנה שורף אחד נשרף ולא שלשתן נשרפו דרש דרש שתי דרישות למה אמר להו מפני מה חטאת זו נשרפה ואלו מונחות ואיני יודע איזהו כשהוא אומר [3]ואותה נתן לכם לשאת את עון העדה [ה] [ב]הוי אומר זה שעיר של ראש חודש שפיר קאמרי ליה רבי נחמיה לטעמיה דאמר קדשי שעה לא פסלה בהו אנינות אמר מר היה לו [ו] לאכלה לערב שפיר קאמרי ליה [ג]קסבר אנינות לילה דאורייתא דבר אחר והלא פינחס היה עמהן שפיר קאמרי ליה סבר לה [ז] כרבי אלעזר דאר"א א"ר חנינא [ד]לא נתכהן פינחס עד שהרגו לזמרי דכתיב [4]והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם רב אשי אמר עד ששם שלום בין השבטים שנאמר [5]וישמע פינחס הכהן ונשיאי העדה וראשי אלפי ישראל וגו' ואידך נמי והכתיב והיתה לו ולזרעו אחריו כי כתיב ההוא בברכה הוא דכתיב ואידך נמי הא כתיב וישמע פינחס הכהן ההוא ליחס זרעו אחריו [ח] אמר רב * [ה]משה רבינו כהן גדול [ט] וחולק בקדשי שמים היה שנאמר [6]מאיל המלואים למשה היה למנה מיתיבי והלא פינחס היה עמהן ואם איתא לימא והלא משה רבינו היה עמהן דילמא שאני משה דטריד בשכינה [ו]דאמר מר משה בהשכמה עלה ובהשכמה ירד מיתיבי [ז][7]לחם אלהיו מקדשי הקדשים ומן הקדשים יאכל אם נאמרו קדשי קדשים למה נאמר [י] קדשים קלים ואם נאמרו קדשים קלים למה נאמר קדשי קדשים אילו לא נאמר קדשים קלים הייתי אומר קדשי קדשים הוא דאוכל שהרי הותרו לזר ולהן [יא] קדשים קלים לא יאכל ואילו לא נאמרו קדשי קדשים הייתי אומר בקדשים קלים יהא אוכל שהן קלים בקדשי קדשים לא יהא אוכל לכך נאמרו קדשי קדשים ולכך נאמר [יב] קדשים קלים קתני מיהא שהרי הותרו לזר ולהן [יג] לאו משה אמר רב ששת לא בבמה לזר [יד] וכדברי [ח]האומר יש מנחה בבמה מיתיבי מרים מי הסגירה א"ת משה הסגירה משה זר הוא

טומאה באונס. שבאו להשהותה עד הלילה ולאוכלן כולן יחד ונטמאת באונס: **בשלמא לרבנן.** דאמרי אחד קדשי שעה ואחד קדשי דורות לילה הותר להן ולא יום עד [טו] הלילה היו רוצין להשהותה היינו דכתיב ואכלתי חטאת היום אני אונן ואוכל היום חטאת שמא לא שמעת אלא בלילה: **אלא לרבי נחמיה.** דאמר מה שהותר להם הותר אפי' ביום כגון קדשי שעה ומה שנאסר נאסר אף בלילה: **מאי ואכלתי חטאת היום.** בלילה נמי קדשי דורות הוו אסירי דהאמר מפני אנינות נשרפה ולא המתינו עד הערב ויאכלוה אלמא קסבר אנינות לילה דאורייתא והכי אמר לקמן: **מאי היום חובת היום.** כלומר קדשי דורות שהן חובת היום של ר"ח אתה אומר לי לאכול אונן והיינו חטאת היום חטאת הקבוע ליום: **בשלמא לרבי נחמיה היינו דכתיב הן היום הקריבו.** כלומר קרבן זה לחובת היום קרב וקדשי דורות הוא [טז] ואני אוכלן אונן בתמיה שמא לא שמעת אלא בשל שעה: **אלא לרבנן.** דאמרי שמא לא שמעת אלא בלילה קאמר ליה מאי (ב) היא דקאמר ליה הן היום הקריבו: **הכי קאמר ליה.** אמרת [יז] דילמא באנינות אקריבתיה וכי הן בניי הדיוטות [יח] היום הקריבו שום קרבן אני הקרבתי את הכל: **שעיר נחשון.** שאותו היום היה ראשון להקרבת נשיאים דתניא בסדר עולם [פ"ז] בכ"ג באדר התחילו המלואים וכל שבעת הימים היה משה מעמיד המשכן ומקריב את קרבנותיו בכל בקר ובקר ופרקו [יט] ובשמיני העמידו ולא פירקו והוא ראש חדש ניסן (ט) ואותו היום נטל עשר עטרות וכו': **חטאת שמיני.** שבאת חובה לשעה דכתיב [ויקרא ט] קחו שעיר עזים לחטאת: **שתי דרישות.** דרישה לנשרפות [כ] דרישה למונחות למה מונחות להמתין לערב ולא נאכלו ביום: **ואיני יודע איזו היא.** תנא דמתניתא הוא דקמהדר למילתיה: **הוי אומר זה שעיר ר"ח.** שמכפר על טומאת מקדש וקדשיו כדאמר בשבועות (דף ג.): **שפיר קא"ל.** לעיל קאי דאמרן לר' נחמיה היה להן לשלשתן שישרפו: **קסבר (ג) לילה דאורייתא.** ומהכא נ"ל [כא] דמותקראנה אותי כאלה יליף מפני אנינות נשרפה ומדלא אכלוה לערב נפקא ליה אנינות לילה דאורייתא ור' יהודה לדורות אית ליה אנינות לילה דאורייתא אבל לאותו היום הותרה דדריש היום אני היום אסור ולילה מותר כו': **ברית כהונת עולם.** תחת אשר קנא. אלמא מכאן ואילך הוא: **ששם שלום בין השבטים.** בימי יהושע כשבנו בני גד ובני ראובן את המזבח בעבר הירדן ובקשו שאר שבטים לעלות עליהם לצבא ושלחו את פנחס לדבר עמהם: **וישמע פינחס הכהן.** בכל מקום אתה מוצא פינחס בן אלעזר בן אהרן [כב] הכהן אין כהונה כתובה אלא באלעזר וכאן כתובה בפנחס [כג]: **ההוא.** קרא התם בברכה כתיב בשרו שלא תפסוק כהונה מזרעו אבל עדיין לא נתכהן: **לייחס זרעו אחריו.** [כד][מימי משה נתכהן וכששם שלום נתייחס ליקרא כהן ולייחס זרעו במעלות כהונה להיותם כהנים גדולים שלא היו' כהנים גדולים אלא מפנחס] (י): **למשה היה למנה.** לשון חלוקה בכהנים [כה]: **טריד בשכינה.** ולא היה עסוק [כו] באכילת קדשים שהדבור טורדו להיות תמיד נכון מבקר ועד ערב: **בהשכמה עלה.** להר בימי מתן תורה כשהיה עולה ויורד לקדש את העם ולהשיב את דברי העם אל ה' בפרק רבי עקיבא במסכת שבת (דף פו.). אלמא טרוד היה: **לחם אלהיו וגו'.** בבעל מום כתיב להתירו בקדשים: **שהרי הותרו לזר ולהן** [כז]. קא ס"ד הותר [כח] לזר כמשה קאמר שאכל חזה ושוק [כט] של איל המילואים וקדשי קדשים היה כדכתיב ביה [ויקרא ח] בשלו את הבשר פתח אהל מועד ושם תאכלו אותו ולא נאכל אלא ליום ולילה דכתיב [שם] (ד) ואם יותר [ל] וגו': **בקדשים קלים.** כחזה ושוק של שלמי יחיד לא יחלוק עם אחיו שלא מצינו זר ופסול חולק כהן: **לאו משה.** דהא [לא] לאו זר אוכל בקדשים אלא במילואים: **לא בבמה קאמר.** דהותרו לזר וכדברי האומר בפרק אחרון (דף קיז.) יש מנחה בבמה קטנה ומנחה קדשי קדשים היא ואוכלין שיריה זרים [לב] שהיו עובדים בבמה קטנה שהזר עובד שם כדאמר בפרק בתרא (דף קיג.) אבל קדשים קלים לא יאכל כחזה ושוק של כהנים שהרי לא הותרו לזר דלא אשכחן זר חולק בתורם משלמי יחיד דאילו במקדש נאכל לכהנים ובבמה קטנה לא היה חזה ושוק [לג] כדתניא בפרק בתרא (דף קכ.) חזה ושוק בבמה גדולה ואין חזה ושוק בבמה קטנה. והאי דבעי למינקט כדברי האומר יש מנחה בבמה דאי אין מנחה בבמה אין לך עוד קדשי קדשים נאכלין בבמה דאילו חטאת ואשם בבמה לא קרבי דתנן (מגילה דף ט:) כל שאין נידר ונידב אין קרב בבמה אין [לד] לך נדר ונדבה בקדשי קדשים אלא עולה ומנחה:

ואין

בשלמא לרבי נחמיה היינו דכתיב הן היום הקריבו. כלומר קרבן זה לחובת היום קרב וקדשי דורות הוא ואכלתי חטאת היום בתמיה לא [לה] שמעת אלא בשל שעה אלא לרבנן דאמרי שמא לא שמעת אלא בלילה קאמר ליה מאי (ה) היא דקאמר ליה הן היום הקריבו הכי קאמר ליה אמרת לי דילמא באנינות אקריבתיה וכי הן בניי ההדיוטות היום הקריבו שום קרבן אני הקרבתי אותם זו היא גירסת הקונט' ופירושו והשתא לפי זה למ"ד מפני אנינות נשרפה הוי הן היום בניחותא ולמ"ד מפני טומאה הוי בתמיה וקשה דלעיל בריש פ"ב (דף טו.) משמע איפכא ונראה דגרסינן נמי הכא איפכא בתרייתא בשלמא לרבנן היינו דכתיב הן היום כמו בקמייתא ובתרוייהו פריך לר' נחמיה מדכתיב היום כדמפרש בקונט' בקמייתא ומשני הכי קאמר וכי הן [לו] הקריבו אני הקרבתי כל הקרבנות שקרבו היום: **ההוא** בברכה הוא דכתיב. שברכו הקב"ה שיהיה כהן ומיד היה יכול להיות כהן אלא שתחילה צריך להלבישו ולמושחו ולחנכו כתיקונן כדין הדיוטות המתחנכים כתיקונן כדאמרינן בסוף התכלת (מנחות דף נא:) אבל שמא לא נתגלו לו כל ישראל באותה שעה מפני שהרג נשיא שבט עד ששם שלום בין השבטים בימי יהושע ואז נתגלו לו והלבישוהו [ומשחוהו] וחנכוהו כתיקונן: (כ) **ואידך** נמי הכתיב וישמע פנחס הכהן ההוא לייחס זרעו אחריו. פי' מימי משה נתכהן וכששם שלום נתייחס ליקרא כהן ולייחס זרעו במעלות כהונה להיותם כהנים גדולים שכן מצינו בדברי הימים (א' ה') שלא היו כהנים גדולים אלא מפנחס ובספרי מפיק ליה מאת בריתי שלום שעמדו ממנו שמונים [לז] כהנים בבית ראשון ושלש מאות בבית שני וכולם נמנו בספרי (ל):

תורה אור

1. וידבר אהרן אל משה הן היום הקריבו את חטאתם ואת עלתם לפני יהוה ותקראנה אתי כאלה ואכלתי חטאת היום הייטב בעיני יהוה: ויקרא י, יט
2. ואת שעיר החטאת דרש דרש משה והנה שרף ויקצף על אלעזר ועל איתמר בני אהרן הנותרם לאמר: ויקרא י, טז
3. מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקדש כי קדש קדשים הוא ואתה נתן לכם לשאת את עון העדה לכפר עליהם לפני יהוה: ויקרא י, יז
4. והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם תחת אשר קנא לאלהיו ויכפר על בני ישראל: במדבר כה, יג
5. וישמע פינחס הכהן ונשיאי העדה וראשי אלפי ישראל אשר אתו את הדברים אשר דברו בני ראובן ובני גד ובני מנשה וייטב בעיניהם: יהושע כב, ל
6. ויקח משה את החזה ויניפהו תנופה לפני יהוה מאיל המלאים למשה היה למנה כאשר צוה יהוה את משה: ויקרא ח, כט
7. לחם אלהיו מקדשי הקדשים ומן הקדשים יאכל: ויקרא כא, כב

◆

גליון הש"ס

גמ' משה רבינו כה"ג. עי' ע"ז דף לד ע"א תוד"ה במה:

◆

מוסף רש"י

לא נתכהן פנחס כו'. שאע"פ שכבר ניתנה כהונה לזרעו של אהרן, לא ניתנה אלא לאהרן ולבניו שנמשחו עמו ולתולדותיהן שיולידו אחר המשחתן, אבל פנחס שנולד קודם לכן ולא נמשח לא בא לכלל כהונה עד כאן (במדבר כה, יג):

◆

ליקוטים

לא נתכהן פנחס עד שהרגו לזמרי. בהכי ניחא מה שהעולם מקשים היאך הרג פנחס את זמרי ונטמא למת, דאיכא למימר דעד עכשיו לא ניתנה כהונה אלא לאהרן ולבניו, אבל לבני בניו לא. וגם במלואים תמצא כתיב לאהרן ולבניו תעשה כתנות ולא לבני בניו. ועוד י"ל דהניחו לזמרי גוסס ולא מת ממש, וגוסס אינו מטמא. ועל זה הקשה הר"ר שמואל שהרי משמיני למלואים היה פנחס משוח מלחמה שכן מונה שמחה זו בשבע שמחות שהיתה אלישבע אשת אהרן יתירה על האחיות, שהיה בן בנה משוח מלחמה. ושמא משה נתן לו להיות משוח מלחמה אבל לעבודה ולהוראה לא, וכאן ניתנה לו הכהונה לכל מילי ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם. (ספר התוס' ר"ש פנחס)

מסורת הש"ס

א) ת"כ שמיני פ"ב ה"ב, ב) ת"כ שם, ירוש' שבועות פ"ד ה"א, ג) לעיל ק: ירוש' פסחים פ"ז ה"ט, ד) ירוש' שם, זהר במדבר רי"ד., ה) ירוש' יומא פ"א ה"א, ו) שבת פט., ז) ת"כ אמור פ"ג ה"ח, ח) לקמן קיג., ט) שבת פז:, י) ע' תרא"ד יא, כ) [ע' זה בלורך כתר' יומא ט. ד"ה ולא], ל) [ע' תוס' יומא ט. ד"ה ולא וכו' שהעתיקו בשם ספרי נוסחא אחרת].

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' שעיר זה שעיר של נחשון החטאת זו חטאת יום שמיני דרש משה זה שעיר של ר"ח: (ב) רש"י ד"ה אלא וכו' מאי האי דקאמר: (ג) ד"ה קסבר אנינות לילה: (ד) ד"ה שהרי וכו' דכתיב והנותר וגו': (ה) תוס' ד"ה בשלמא וכו' מאי האי דקאמר:

◆

שינויי נוסחאות

א] אלא אמר שמעתי (כ"י מ): ב] הן היום הקריבו (כ"י מ). וכת"י הן היום הן הקריבו: ג] היה להם לשלשתן (ש"מ): ד] שמיני של מילואים. דרש זה שעיר כו' (כ"י צ): ה] בכתה"י נוסף איזה הוא דבר שנושא את עון העדה: ו] נ"ל להם (ש"מ): ז] לה כהא דא"ר אילעי דא"ר אילעי אמר רבי חנינא כו' (ש"מ. ובכת"י בב"ש): ח] אחריו הוא דאתא (ש"מ): ט] גדול היה וחולק כצ"ל. ותיבת היה לאלגן נמחק (ש"מ): י] נ"ל באמרו. וכן להלן (ש"מ): יא] עי' לות ס: יב] נאמרו (כ"י צ): יג] ולהן מאי זר לאו כצ"ל (ש"מ): יד] תיבת לזר נמחק (ש"מ): טו] נ"ל ועד (ש"מ): טז] הוא ואכלתי חטאת היום בתמיה כלומר ואני אוכלן אונן לא שמעת וכו' (שמכ"י ובר"ש). ותיבת שמא ליתא בכל כתה"י ודפו"ר: יז] דאמרת לי דילמא (כ"י מ): יח] שהם הדיוטות כצ"ל (ש"מ): יט] נ"ל ומפרקו (ש"מ): כ] לנשרפות למה נשרפה דרישה כו' כצ"ל (ש"מ): כא] ר"ת נפקא ליה. וכ"ה בכתה"י ודפו"ר: כב] נכ"י ליתא תיבות בן אהרן. וע"ש: כג] בפנחס והאי קרא התם כתיב כצ"ל [וה"ל התם בפרשה דשימת שלום]. והס"ד ומה"ד בברכה כתיב (שמכ"י וצ"ק): כד] תיבות המוקפות ליתא בכתה"י ודפו"ר [ושם תיבות לייחס זרעו אחריו, סיימות לדיבור הקודם. כנר' בטעות]. והוספה שלפנינו כמילואו הב"ח וכ"ה בד"י מספר ישן וכ"ה ברש"י בעין יעקב [ר' מ"ח מהרש"א], וכן מועתק בגליון השמכ"י אלא שהועבר עליו קולמוס: כה] בש"מ הגיה כבהנים: כו] נכ"י עוסק: כז] נכ"י ולכהן: כח] הותרו (כתה"י וש"מ): כט] נר' דתיבת ושוק ט"ס היא, דשוק של איל המילואים נקטר על המזבח כדכתיב בקרא (ש"מ): ל] בכתה"י נוסף מבשר המילואים. ועי' שמות כט לד ושם מפורש עד בוקר. ומש"כ בקרא דויקרא ח לג שבעת ה"ס: לא] דהא לא אשכחן זר אוכל בקדשי קדשים אלא במילואים (כתה"י): לב] הזרים (ש"מ): לג] ושוק נוהג בדתניא (ש"מ): לד] ואין (כתה"י): לה] נ"ל שמא לא (גליון). ועי' לעיל אות טז: לו] הן היום הקריבו (ש"מ): לז] בכת"י שמונה. יחכה"י נזכרים שמונה עשר כהנים בבית ראשון ושמונים בבית שני. ועי' תוס' יומא ט ע"א ד"ה ולא, כלורך:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones